

دستورالعمل جامع ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان

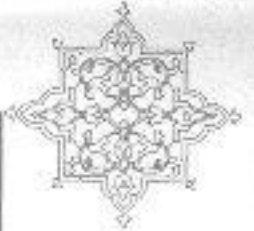
مقدمه:

به استناد مواد آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده هفت لایحه قانونی موضوع اصلاح مواد هفت و هشت قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ این دستورالعمل تنظیم و به منظور ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان کلیه مقاطع تحصیلی در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی قابل اجرا است. به موجب این دستورالعمل دانشجویان و دانش‌آموختگانی که از تحصیلات رایگان استفاده می‌کنند مکلف هستند برابر مدت تعهد با توجه به نوع سهمیه خود در ایران (بدون محدودیت برای محل انجام تعهد دانش‌آموختگان سهمیه مناطق) خدمت نمایند.

وفق ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی مواد هفت و هشت قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی به دانش‌آموختگان بهره‌مند از آموزش رایگان و یا وام صندوق رفاه دانشجویان صرفاً گواهی‌نامه موقت پایان تحصیل که فقط دارای ارزش استخدامی در ایران است، تسلیم خواهد شد.

استنادات قانونی:

- مواد آیین‌نامه اجرایی مورخ ۱۳۵۴/۴/۲۹ در اجرای ماده هفت و هشت قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب مرداد ماه سال ۱۳۵۳ در خصوص دانشجویان و هنرجویانی که برابر تعهد و یا دو برابر مدت آموزش رایگان خود در ایران مکلف هستند خدمت نمایند.
- لایحه قانونی اصلاح مواد هفت و هشت قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مورخ ۱۳۵۸/۷/۲۶ شورای انقلاب اسلامی ایران در خصوص مدت تعهد خدمت مربوط به بهره‌مندی از آموزش رایگان.
- آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۷ موضوع لایحه قانونی اصلاح مواد هفت و هشت قانون تامین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۲ در خصوص شرایط لغو تعهد خدمت آموزش رایگان.
- مصوبه هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۶۵/۷/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص اخذ تعهد خدمت از پذیرفته‌شدگان آزمون سراسری.

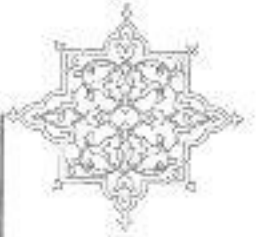

الف: تعاریف و کلیات

ماده ۱:

- ۱-۱- وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۲-۱- سازمان: سازمان امور دانشجویان.
- ۳-۱- موسسه: کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی.
- ۴-۱- اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان.
- ۵-۱- آموزش رایگان: منظور آموزش بدون پرداخت هزینه دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی در دانشگاههایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده نمی نمایند.
- ۶-۱- تعهد خدمت آموزش رایگان (تعهد خدمت): کلیه دانشجویان بهره مند از آموزش رایگان مکلفند برابر مدت تعهد مندرج در این دستورالعمل در ایران خدمت نمایند.
- ۷-۱- گواهی نامه موقت پایان تحصیلات (گواهی نامه موقت): گواهی نامه ای دال بر اتمام تحصیلات در رشته و مقطع مشخص، با قید مدت تعهد خدمت آموزش رایگان و بدهی صندوق رفاه دانشجویان.
- ۸-۱- گواهی نامه پایان تحصیلات (گواهی نامه): گواهی نامه ای دال بر اتمام تحصیلات در رشته و مقطع مشخص، بدون قید تعهد خدمت آموزش رایگان و بدهی صندوق رفاه دانشجویان، که مبتنی بر تصفیه کلیه تعهدات دانشجو می باشد.
- ۹-۱- ریزنمرات: به کارنامه دانشجو به همراه نمرات واحدهای اخذ شده در طول دوران تحصیل وی اطلاق می شود.
- ۱۰-۱- دانش نامه: به مدارک صادر شده پایان دوره آموزش های رسمی (دوره کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری حرفه ای و دکتری تخصصی) اطلاق می شود، که مبتنی بر تصفیه کلیه تعهدات دانشجو می باشد.
- ۱۱-۱- تصفیه حساب: تصفیه حساب با کلیه واحدهای دانشگاه و تعیین تکلیف بدهی های صندوق رفاه دانشجویان (که شامل تصفیه حساب کامل یا بصورت اقساط با دریافت دفترچه می باشد).
- ۱۲-۱- تصفیه حساب قطعی: شامل تصفیه حساب با دانشگاه، تصفیه بدهی ها به صندوق رفاه دانشجویان و ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان.
- ۱۳-۱- تصفیه حساب صندوق رفاه: به تصفیه کلیه بدهی های صندوق رفاه دانشجویان به هنگام اتمام تحصیل (دانش - آموختگی، اخراج و انصراف) گفته می شود.
- ۱۴-۱- ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان: لغو کلیه تعهدات خدمت آموزش رایگان از طریق یکی از روش های مندرج در این دستورالعمل.
- ۱۵-۱- مبلغ هزینه پرداخت معادل تعهد خدمت آموزش رایگان (مبلغ تعهد): وجه تعیین شده در ازای ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان.
- ۱۶-۱- دانشگاه های وابسته: دانشگاه ها، دانشکده ها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارتخانه ها (به جز وزارت علوم و بهداشت)، نهادهای حکومتی، نهادهای نظامی و انتظامی و موسسات عام المنفعه می باشد.
- ۱۷-۱- دوره های شهریه پرداز: به دوره های تحصیل در مقاطع مختلف آموزش عالی گفته می شود که شامل دوره های نوبت دوم، پردیس بین الملل، پیام نور، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه جامع علمی کاربردی، موسسات آموزش عالی غیرانتفاعی،

ماده ۱۰: مدت تحصیل دانش‌آموخته و دانشجویان انصرافی و اخراجی در کلیه دوره‌های آموزش عالی بصورت شهریه‌پرداز مشمول آموزش رایگان نمی‌شود.

تبصره ۱: هر نیم‌سالی که دانشجویان دوره روزانه بصورت شهریه‌پرداز، شهریه آن را پرداخت نموده‌اند (مثل نیم‌سال‌های میهمانی و نیم‌سال‌های تمدید سنوات با مجوز کمیسیون بررسی موارد خاص)، جزء تعهد خدمت محسوب نمی‌گردد.

تبصره ۲: دانشجویان دوره روزانه در صورتی که مایل به استفاده از آموزش رایگان نباشند، بایستی شهریه و هزینه تحصیلی اعلام شده از سوی سازمان را در هنگام ثبت نام در هر نیم‌سال پرداخت نمایند.

ماده ۱۱: نیم‌سال‌های مرخصی بدون احتساب در سنوات، تعلیق و وقفه تحصیلی مشمول تعهد خدمت نمی‌گردد.

تبصره: نیم‌سال‌های مرخصی با احتساب در سنوات در مدت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۲: مدت تعهد بابت درس‌های معرفی به استاد متناسب با واحد انتخاب شده محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۳: نیم‌سال‌های حذف شده به صورت اضطراری، پزشکی و... در صورتی که نیم‌سال‌های فوق جزء سنوات تحصیلی آنها محسوب شود، به صورت نیم‌سال کامل در مدت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۴: نیم‌سال‌هایی که تنها واحدهای درسی پایان‌نامه و پروژه اخذ شده است، در کلیه مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای، فقط یک بار جزء تعهد خدمت محسوب می‌گردد.

ماده ۱۵: تعهد خدمت در مقطع دکتری تخصصی در نیم‌سال‌هایی که واحدهای رساله اخذ شده است، با توجه به تعداد واحدهای رساله حداقل ۳ نیم‌سال و حداکثر ۴ نیم‌سال محاسبه می‌گردد.

تبصره: در دوره‌های پژوهش محور، رساله دکتری تخصصی بر اساس تعداد واحدهای رساله محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۶: دانشجویان انتقالی که به صورت روزانه به دانشگاه مقصد انتقال می‌یابند، در صورت عدم پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی نیم‌سال‌های مربوطه، تعهد خدمت آموزش رایگان بر عهده ایشان می‌باشد.

ماده ۱۷: دانشجویان بورسیه وزارت علوم و یا سایر دستگاه‌ها، پس از لغو تعهدات بورس دستگاه مربوطه و اعلام دستگاه می‌توانند نسبت به تصفیه تعهدات خدمت آموزش رایگان اقدام نمایند.

ج: پایان تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۱۸: ارائه گواهی‌نامه موقت به دانش‌آموختگان متعهد خدمت، بدون ایفای تعهدات خویش، برای خدمت در داخل کشور منوطاً به داشتن شرایط زیر و عدم تعهد به دستگاه‌های اجرایی و بورس‌دهنده بلامانع است:

۱-۱۸- انجام امور دانش‌آموختگی و تصفیه حساب با دانشگاه؛

۲-۱۸- تصفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان و اخذ دفترچه اقساط یا پرداخت بدهی؛

۳-۱۸- تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه (مختص آقایان).

ماده ۱۹: ارائه گواهی‌نامه یا دانش‌نامه به دانش‌آموختگان، با داشتن شرایط زیر بلامانع است:

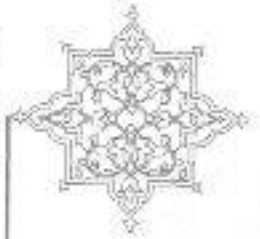
۱-۱۹- انجام امور دانش‌آموختگی و تصفیه حساب با دانشگاه؛

۲-۱۹- تصفیه حساب قطعی با صندوق رفاه دانشجویان یا پرداخت بدهی به صندوق مذکور؛

۳-۱۹- تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه (مختص آقایان)؛

۴-۱۹- لغو تعهد بورس برای دانشجویان بورسیه وزارت علوم و یا سایر دستگاه‌های اجرایی؛

۵-۱۹- پایان تعهد خدمت آموزش رایگان دانشجویان دوره روزانه.

بسمه تعالی

تاریخ: _____

شماره: _____

پیوست: _____

تبصره: ارائه دانش نامه به دانش آموختگان دارای گواهی نامه موقت یا گواهی نامه پایان تحصیلات، منوط به تسلیم اصل گواهی نامه مذکور به موسسه می باشد.

ماده ۲۰: تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه طبق یکی از موارد زیر انجام خواهد شد:

- ۱-۲۰- دارندگان کارت پایان خدمت دوره ضرورت.
- ۲-۲۰- دارندگان کارت معافیت دائم.
- ۳-۲۰- دارندگان کارت معافیت موقت در مدت اعتبار آن.
- ۴-۲۰- دارندگان گواهی صادره از نیروهای نظامی و انتظامی مبنی بر استخدام در نیروهای مذکور.
- ۵-۲۰- دارندگان گواهی صادره از نیروهای نظامی و انتظامی مبنی بر اشتغال به خدمت دوره ضرورت بدون غیبت اولیه.
- ۶-۲۰- دارندگان گواهی اشتغال به تحصیل و یا خدمت در وزارت بهداشت، وزارت آموزش و پرورش، سازمان کشنیرانی جمهوری اسلامی ایران، آموزشگاه فنون هواپیمائی (موضوع مواد ۶، ۷، ۸ و ۹ قانون خدمت نظام وظیفه عمومی).
- ۷-۲۰- دارندگان برگه اعزام به خدمت دوره ضرورت بدون غیبت در مدت اعتبار آن.
- ۸-۲۰- دارندگان گواهی صادره از سوی سازمان وظیفه عمومی و معاونت های وظیفه عمومی استانیهای کشور.
- ۹-۲۰- دارندگان گواهی اشتغال به تحصیل بر اساس شماره معافیت تحصیلی معتبر.
- ۱۰-۲۰- دارندگان گواهی رسمی مبنی بر اتمام خدمت دوره ضرورت از یگان خدمتی.

تبصره: ارائه ریزنمرات تایید شده، بدون قید فراغت از تحصیل، به دانش آموختگان غیرغایب پس از لغو تعهد خدمت و تصفیه بدهی صندوق رفاه دانشجویان بلامانع می باشد.

ماده ۲۱: دانشجویان و دانش آموختگان دوره های روزانه، متعهد خدمت آموزش رایگان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، می توانند از طریق یکی از روش های زیر تعهد خدمت خویش را به پایان برسانند:

- ۱-۲۱- انجام تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق ارائه گواهی انجام کار معتبر؛
- ۲-۲۱- پرداخت هزینه تحصیلی معادل تعهد خدمت آموزش رایگان؛
- ۳-۲۱- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق عدم کارایی قابل قبول؛
- ۴-۲۱- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق بازنستگی؛
- ۵-۲۱- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق از کار افتادگی.

تبصره: دانش آموختگان غیرایرانی، که از طریق آزمون سراسری سال ۱۳۸۶ و قبل از آن پذیرفته شده باشند، فقط با بازپرداخت هزینه تعهد خدمت آموزش رایگان و تایید اداره کل امور دانشجویان غیرایرانی می توانند مدارک تحصیلی خود را از دانشگاه محل تحصیل دریافت نمایند.

ماده ۲۲: ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان دانش آموختگان رشته های دامپزشکی، پس از انجام طرح خدمت نیروی انسانی و یا معافیت از آن بر اساس نامه شماره ۹۳/۲۲/۱۷۲۶۳ مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۷ سازمان دامپزشکی کشور بلامانع می باشد. همچنین ارائه دانش نامه و ریزنمرات به دانش آموختگان مذکور منوط به اتمام تعهد خدمت آموزش رایگان می باشد.

ماده ۲۳: لغو تعهد خدمت آموزش رایگان دانشجویان و دانش آموختگان متعهد خدمت دبیری، پس از اعلام لغو تعهد خدمت دبیری از سوی دفتر حقوقی وزارت آموزش و پرورش و یا ادارات کل آموزش و پرورش استان ها بر اساس دستورالعمل شماره ۴۷۳۷۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۹ وزارت آموزش و پرورش مجاز می باشد.

ماده ۲۴: دانشجویان بورسیه‌ای که نهاد بورس‌دهنده هزینه تحصیلی ایشان را تامین نموده، تسببت به دوره بورس مشمول تعهد خدمت نمی‌باشند و این افراد پس از اعلام نهاد مذکور می‌توانند اصل مشترک خود را دریافت نمایند.

ماده ۲۵: افرادی که در چند مقطع دانش‌آموخته گردیده‌اند لازم است به ترتیب از مقطع پایین‌تر نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند، و پایان تعهد خدمت مقطع بالاتر منوط به ارائه فرم نحوه انجام تعهد خدمت مقطع قبلی است.

ماده ۲۶: ثبت‌نام و ادامه تحصیل افراد بازنشسته (با تایید مراتب بازنشستگی توسط مراجع قانونی ذیصلاح) در دوره‌های روزانه بدون گرفتن تعهد خدمت آموزش رایگان در کلیه مقاطع تحصیلی، در صورت عدم معافیت با سایر این‌نامه‌های آموزشی، صرف نظر از شرایط سنی و استخدامی همانند سایر دانشجویان بلااعناع می‌باشد.

ج-۱- انجام تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق ارائه گواهی انجام کار معتبر

ماده ۲۷: ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق انجام تعهد خدمت با ارائه گواهی انجام کار معتبر برابر مدت تعهد خدمت آموزش رایگان انجام می‌شود.

ماده ۲۸: کار معتبر برای انجام تعهد خدمت آموزش رایگان به نوعی از اشتغال گفته می‌شود که شاغل مشمول بیمه باشد و سابقه بیمه ملاک محاسبه انجام تعهد خدمت می‌باشد.

تبصره: احکام کارگزینی نهادهای دولتی و عمومی غیر دولتی به عنوان سند قابل قبول برای انجام تعهد خدمت آموزش رایگان محسوب می‌گردد.

ماده ۲۹: در موارد زیر فعالیت بدون سابقه بیمه به عنوان کار معتبر جهت انجام تعهد قابل قبول می‌باشد:

۱-۲۹- گواهی تدریس معتبر از دانشگاه‌ها، موسسات آموزش عالی (دولتی و غیردولتی) به میزان ۱۰ ساعت در هفته، سایر موسسات آموزشی در صورت تایید نهاد مربوطه به میزان ۱۶ ساعت در هفته به عنوان کارکرد تمام وقت، تلقی می‌شود.

۲-۲۹- پروانه کسب معتبر افرادی که به حرف مختلف مشغول بکارند، از جمله پروانه کسب از سازمانهای صنفی کشور، پروانه اشتغال مهندسين، پروانه وکالت، پروانه کارآموزی وکالت، پروانه سازمان دامپزشکی و نظام دامپزشکی و سایر نهادهای دولتی، غیردولتی و آزاد از تاریخ صدور، به شرط تمدید یا داشتن پرونده مالیاتی به عنوان گواهی انجام کار در طول سالیان، قابل پذیرش می‌باشد.

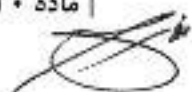
۳-۲۹- مدت کارکرد دانش‌آموختگان به عنوان مدیر عامل در شرکت‌های خصوصی، به شرط اثبات فعالیت با ارائه گواهی از شرکت مورد نظر و تصویر آگهی درج تاسیس و تغییرات شرکت در روزنامه رسمی و ارائه گواهی پرداخت مالیات در مدت زمان فعالیت قابل پذیرش می‌باشد.

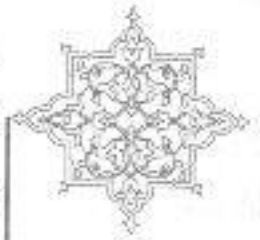
۴-۲۹- فعالیت‌های هنری و مطبوعاتی دانش‌آموختگان، با ارائه گواهی اشتغال به این حرفه از سوی دستگاه‌های ذیربط به منزله انجام تعهد تلقی می‌شود.

۵-۲۹- در صورتی که دانش‌آموخته‌ای گواهی فعالیت قابل قبولی را در حوزه‌هایی به غیر از موارد فوق ارائه نماید، در صورت استعلام دانشگاه و موافقت سازمان (اداره کل امور دانشجویان داخل) گواهی مورد نظر می‌تواند مورد پذیرش قرار گیرد.

تبصره: تمامی موارد مذکور در فوق مشروط بر این است که دانش‌آموخته در ایران حضور داشته باشد و دانشگاه می‌تواند در صورت لزوم موارد مشکوک را از مرجع مربوطه استعلام نماید.

ماده ۳۰: دانش‌آموختگان می‌توانند مبلغ تعهد مقاطع پایین‌تر را پرداخت و گواهی انجام کار خود را برای مقطع بالاتر ارائه دهند.

ماده ۳۱: ارائه گواهی انجام کار برای هر مقطع بایستی بعد از تاریخ فراغت از تحصیل فرد در آن مقطع باشد.

ماده ۳۲: گواهی‌های انجام کار ارائه شده برای انجام تعهد خدمت در یک مقطع، برای مقاطع دیگر قابل پذیرش نمی‌باشد.

ماده ۳۳: انجام خدمت وظیفه عمومی پس از تاریخ فراغت از تحصیل، ترک تحصیل و یا اخراج، جزء خدمات موثر در انجام تعهد خدمت متقاضی محسوب شده و تاریخ و مدت زمان مندرج در پشت کارت پایان خدمت مبنای محاسبه می‌باشد.

تبصره: صدور معرفی‌نامه به نظام وظیفه جهت انجام خدمت سربازی برای افراد فوق (دانش‌آموخته، انصرافی و اخراجی) قبل از ایفای تعهد خدمت بلامانع می‌باشد.

ماده ۳۴: دانش‌آموختگانی که خدمت وظیفه عمومی ایشان با استفاده از امکانات بنیاد نخبگان به پروژه تبدیل شده است، سابقه فعالیت ایشان در طول زمانی که مشمول بیمه هستند، می‌تواند جهت انجام تعهد خدمت محاسبه گردد، مگر در حالتی که این فعالیت حین تحصیل دوره روزانه باشد.

ماده ۳۵: جهت انجام تعهد خدمت، گواهی کار پس از تاریخ فراغت، انصراف و اخراج از تحصیل، ملاک محاسبه می‌باشد.

ماده ۳۶: انجام تعهد خدمت دانش‌آموختگان پذیرفته شده از طریق سهمیه استانداری‌ها، در صورت ارائه تاییدیه اشتغال به کار از استانداری محل خدمت مربوطه جهت لغو تعهد آموزش رایگان بلامانع است. در صورت اعلام عدم نیاز استانداری به میزان مدت باقی مانده، گواهی انجام کار در سایر مناطق کشور نیز مورد قبول خواهد بود.

تبصره: دانشجویان انصرافی یا اخراجی نیز به تناسب مدت استفاده از آموزش رایگان، مشمول ماده فوق می‌باشد.

ماده ۳۷: تحویل گواهی‌نامه موقت مقطع پایین‌تر مندرج در پرونده تحصیلی مقطع بالاتر، به دانشجویان انصرافی و یا اخراجی که تصفیه حساب صندوق رفاه دانشجویان را انجام داده باشند، با اعلام مدت تعهد به دانشگاه مقطع پایین‌تر بلامانع است، مشروط بر اینکه متقاضی قصد لغو تعهد و گرفتن اصل دانشنامه مقطع قبل را نداشته باشد.

تبصره: چنانچه متقاضی فوق قصد گرفتن اصل دانشنامه از مقطع پایین‌تر را داشته باشد بایستی لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع ناتمام بالاتر را انجام دهد.

ماده ۳۸: کلیه متعهدین دستگاه‌های اجرایی یا بورسیه وزارتخانه‌ها می‌توانند از سابقه خدمت ارائه شده جهت لغو تعهد بورس، در خصوص ایفای تعهدات خدمت آموزش رایگان نیز استفاده نمایند.

ماده ۳۹: ارائه سابقه کار همزمان در چند محل جهت انجام تعهد خدمت مورد قبول نبوده و در هر زمان تنها یک سند معتبر اشتغال مورد تایید می‌باشد.

ماده ۴۰: گواهی انجام کار در حین تحصیل مقطع بالاتر برای مقاطع پایین‌تر در صورتیکه متقاضی در دوره روزانه مشغول به تحصیل نباشد، برای مقاطع قبلی قابل قبول خواهد بود.

ج-۲- پرداخت مبلغ معادل تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۴۱: دانش‌آموختگان در صورتی که تمام یا قسمتی از تعهد خدمت موضوع ماده ۲۷ را، بواسطه گواهی انجام کار معتبر ایفا نمایند، می‌توانند تعهد خدمت خود را بطور کامل یا به تناسب عدم انجام، به سازمان بازپرداخت نمایند.

ماده ۴۲: مبلغ تعهد برای هر نیمسال تحصیلی دانش‌آموختگان مقاطع مختلف برابر حداقل واحد مجاز یک نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود:

۱-۴۲- دوره‌های کاردانی و کارشناسی، ۱۲ واحد درسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزیر

بسمه تعالی

تاریخ: _____

شماره: _____

پیوست: _____

۲-۴۲ - کارشناسی ارشد ناپیوسته، ۸ واحد درسی

۳-۴۲ - دکتری تخصصی، ۶ واحد درسی

ماده ۴۳: در هنگام بررسی مبلغ تعهد هر نیمسال، تعداد واحدهای انتخاب شده در ماده ۴۲ ملاک محاسبه می‌باشد.

۱-۴۳ - در صورتی که دانشجو در هر نیمسال بیش از حداقل مجاز و یا کمتر از حداقل مجاز یک نیمسال تحصیلی نیز واحد انتخاب کرده باشد، همان شهریه نیمسال تحصیلی به حساب مبلغ تعهد نیمسال وی منظور می‌گردد.
۲-۴۳ - نیمسال‌های که دانشجویان مقطع دکتری مشغول به آماده‌سازی طرح رساله (پروپوزال) و آزمون جامع هستند، در مبلغ بازپرداخت تعهد خدمت آموزش رایگان محاسبه نمی‌گردد.

۳-۴۳ - نیمسال‌ها و واحدهای دروس پیش‌نیاز نیز جزء تعهد خدمت آموزش رایگان محسوب می‌گردد.

ماده ۴۴: در مورد دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد پیوسته و دکتری حرفه‌ای، شهریه و هزینه تحصیلی این افراد تا واحدهای کارشناسی بر اساس مقطع کارشناسی و واحدهای مربوط به مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شهریه مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شهریه مقطع مذکور محاسبه می‌گردد و مبنای همه موارد فوق سال پذیرش دانش‌آموخته می‌باشد.

ماده ۴۵: در مورد دانش‌آموختگان دکتری پیوسته، شهریه و هزینه تحصیلی این افراد تا واحدهای کارشناسی بر اساس مقطع کارشناسی و واحدهای مربوط به مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شهریه مقطع کارشناسی ارشد و واحدهای مقطع دکتری بر اساس تعرفه دوره دکتری تخصصی تعیین می‌گردد و مبنای همه موارد فوق سال پذیرش دانش‌آموخته می‌باشد.

ماده ۴۶: افرادی که با استفاده از سهمیه استنادی‌ها پذیرفته شده‌اند، پس از اعلام عدم نیاز استنادی مربوطه، چنانچه قبل از ایفای تعهد خدمت، تقاضای دریافت مدارک تحصیلی خود را داشته باشند، باید شهریه و هزینه تحصیلی خود را برابر با مقررات مربوطه پرداخت نمایند.

ماده ۴۷: دانشجویان انصرافی و یا اخراجی چنانچه پس از ترک تحصیل و یا اخراج و قبل از انجام تعهد خدمت، تقاضای دریافت ریزنمرات و گواهی‌نامه مقطع قبلی خود را (جهت لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی و گرفتن دانشنامه و ریزنمرات رسمی) داشته باشند، باید مبلغ تعهد خدمت آموزش رایگان را پرداخت نمایند.

ماده ۴۸: مبلغ معادل تعهد خدمت دانش‌آموختگان و دانشجویان انصرافی و اخراجی در موارد ذیل تا مدت یک سال تسطیط می‌گردد:

۱-۴۸ - دانش‌آموختگانی که تحت حمایت موسسات حمایتی از قبیل کمیته امداد، بهزیستی و ... باشند؛

۲-۴۸ - دانش‌آموختگانی که متکفل خرج افراد تحت تکفل خود باشند.

۳-۴۸ - دانش‌آموختگانی که خود یا ولیستگان درجه یک ایشان مبتلا به بیماری‌های خاص باشند.

۴-۴۸ - خانواده معظم شهیدان (فرزندان و همسر)، جانبازان (جانبازان، فرزندان و همسر)، رزمندگان (رزمندگان، فرزندان و همسر) و آزادگان (آزادگان، فرزندان و همسر).

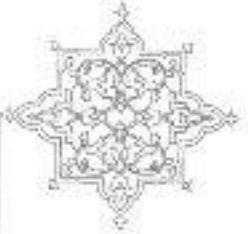
۵-۴۸ - عدم بضاعت دانش‌آموخته که تشخیص آن به عهده اداره کل امور دانشجویان داخل می‌باشد.

تبصره: تسطیط بیش از یک سال طبق مقررات مربوطه می‌باشد.

ماده ۴۹: تقاضای تسطیط و مدارک مربوط به آن به اداره کل امور دانشجویان داخل ارائه، پس از بررسی و احراز شرایط و موافقت وزارت، مراتب به دفتر حقوقی اعلام و دفتر مذکور مکلف است سند رسمی تعهد پرداخت از مدیون را با ضمانت دو نفر کارمند رسمی

علم

قطعی دولت اخذ و سند اصلی را در بایگانی خود نگه‌داری و رونوشت مصدق آن را برای اقدام به اداره کل امور دانشجویان داخل ارسال کند.

ج-۳- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان با استفاده از گواهی عدم کارایی

ماده ۵۰: تعهد خدمت دانش‌آموختگان با ارائه گواهی عدم کارایی قابل قبول از اداره کل کار و امور اجتماعی استان، توسط دانشگاه با رعایت مواد زیر پذیرفته می‌شود:

تبصره ۱: دانش‌آموختگان از تاریخ دانش‌آموختگی تنها شش ماه فرصت دارند در دفاتر کارایی تقاضای کار نمایند.

تبصره ۲: ثبت نام در دفاتر کارایی و دریافت گواهی عدم کارایی تنها با حضور شخص دانش‌آموخته امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: این فرصت برای آقایان در صورتی که کارت نظام وظیفه بعد از فراغت از تحصیل صادر شده باشد، بعد از تاریخ صدور کارت قابل محاسبه می‌باشد.

تبصره ۴: فرصت مذکور برای دانش‌آموختگان در صورتی که بلافاصله در مقطع تحصیلی بالاتر در دوره روزانه پذیرفته شوند، بعد از فراغت از تحصیل در مقطع بالاتر محاسبه می‌گردد.

ماده ۵۱: گذشت یکسال از تاریخ فراغت از تحصیل برای کلیه دانش‌آموختگان دارای گواهی عدم کارایی از ادارات کل کار و امور اجتماعی مراکز استان، الزامی می‌باشد.

تبصره ۱: زمان احتساب یکسال شمسی برای آقایان از تاریخ صدور کارت پایان خدمت وظیفه عمومی یا کارت معافیت دائم از خدمت در نظر گرفته می‌شود. مبنای محاسبه برای کارت معافیت، تاریخ صدور معافیت موقت پزشکی و غیرپزشکی می‌باشد.

تبصره ۲: زمان احتساب یکسال برای دانش‌آموختگان از آخرین مقطع تحصیلی دوره روزانه قابل قبول است.

ماده ۵۲: گواهی عدم کارایی در صورتی که از تاریخ فراغت از تحصیل تا زمان اقدام به تصفیه تعهد خدمت، هیچ‌گونه تائیدیه تحصیلی مربوط به اشتغال در پرونده یا سابقه بیمه نداشته باشد، مورد قبول می‌باشد.

ماده ۵۳: اعلام عدم کارایی در مقاطع بالاتر، تعهد خدمت دانش‌آموختگان را در مقاطع تحصیلی قبلی نیز لغو می‌نماید.

تبصره ۵: در صورت تحصیل دانشجو در رشته متفاوت در مقطع بالاتر، جهت استفاده از این فرصت در هر مقطع نیاز به گواهی عدم کارایی مربوط به همان رشته را نیازمند است.

ماده ۵۴: تعهد خدمت پذیرفته‌شدگان سهمیه استانداری‌ها با ارائه گواهی عدم کارایی اداره کل کار و امور اجتماعی استان‌ها، در صورت اعلام عدم نیاز به خدمت از سوی استانداری مربوطه لغو می‌گردد.

ماده ۵۵: دانش‌آموختگان بورسیه و متعهد به دستگاه‌ها، پس از اعلام عدم نیاز دستگاه مربوطه می‌تواند از طریق عدم کارایی نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند.

ماده ۵۶: لغو تعهد خدمت آموزش رایگان، از طریق گواهی عدم کارایی دانش‌آموختگان رشته‌های دامپزشکی، پس از اعلام انجام طرح خدمت نیروی انسانی و با معافیت از طرح مذکور از سوی سازمان دامپزشکی کشور میسر است.

ماده ۵۷: دانشجویان شاغل به تحصیل در کلیه دوره‌های مقاطع بالاتر دوره روزانه نمی‌توانند گواهی عدم کارایی در حین تحصیل برای لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی ارائه نمایند.

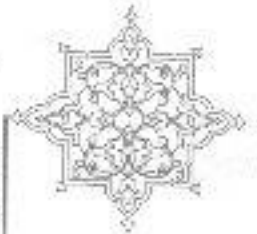
ماده ۵۸: دانش‌آموختگانی که همزمان در دو رشته تحصیل نمودند، می‌توانند با استفاده از گواهی عدم کارایی برای هر کدام از دو رشته نسبت به تصفیه تعهد خدمت اقدام نمایند.

تبصره ۵: ثبت نام افراد مذکور برای کارایی در صورت دانش‌آموختگی در دو رشته امکان‌پذیر می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزیر

بسمه تعالی

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

ماده ۵۹: دانشجویان انصرافی، اخراجی، نمی‌توانند از فرصت عدم کارایی جهت تصفیه آموزش رایگان مقطع ناتمام استفاده نمایند.

ج-۴- بازتشنگی

ماده ۶۰: لغو تعهد خدمت دانش‌آموختگان بازتشنسته با ارائه حکم بازتشنگی (با تایید مراتب بازتشنگی توسط مراجع قانونی دیصلاح) و به شرط حضور در کشور بلامانع است.

ج-۵- لغو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق از کارافتادگی

ماده ۶۱: لغو تعهد خدمت دانش‌آموختگان، دانشجویان انصرافی و اخراجی به علت از کارافتادگی و از دست دادن اهلیت و عدم توانایی انجام تعهد خدمت، با ذکر صریح عبارت «نامبرده قادر به کارکردن نمی‌باشد» از سوی شورای پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی استان محل تحصیل‌شان انجام می‌شود. لذا افرادی که صرفاً توانایی انجام کار خاصی را ندارند از تعهد خدمت آموزش رایگان معاف نخواهند شد.

ماده ۶۲: تحویل مدارک تحصیلی دانش‌آموختگانی که پس از پایان تحصیلات فوت نموده‌اند با ارائه گواهی فوت و به اتفاق کلیه وارثین بلامانع است.

ج-۶- تعویق ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان

ماده ۶۳: دانشجویان انصرافی و اخراجی، در صورتی که متقاضی ادامه تحصیل در کلیه دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی باشند (به جز دانشگاه آزاد اسلامی با توجه به شرایط این دانشگاه)، می‌توانند ایفای تعهد خدمت خود را تا پایان تحصیلات مقطع جدید به تعویق بیاورند.

تبصره ۱: دانشجویان انصرافی و اخراجی استفاده کننده از بورسیه، با لغو تعهد بورسیه، می‌توانند در صورت تحصیل مجدد، تعهدات خدمت مقطع ناتمام پیشین را به تعویق انداخته و به تعهدات مقطع جدید اضافه نمایند.

تبصره ۲: تعویق تعهدات دانشجویان انصرافی/اخراجی متعهد خدمت به دستگاه‌های اجرایی، منوط به موافقت دستگاه‌های ذیربط می‌باشد.

ماده ۶۴: دانش‌آموختگان روزانه کلیه مقاطع تحصیلی در صورتی که از طریق سازمان سنجش آموزش کشور در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی در مقاطع تحصیلی بالاتر قبول شده باشند، می‌توانند تعهد خدمت آموزش رایگان خویش را تا پایان تحصیلات مقطع بالاتر به تعویق بیاورند.

تبصره ۱: ارسال تاییدیه تحصیلی برای این افراد در صورتی که در دوره نوبت دوم، شهریه‌پرداز، غیرانتفاعی - غیردولتی، دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه پیام‌نور پذیرفته شده باشند، با قید "مدت بهره‌مندی تحصیل از مزایای آموزش رایگان" انجام گردد و موسسه جدید ملزم به درج میزان تعهد آموزش رایگان مقطع قبلی در گواهی فراغت از تحصیل دانشجو بوده و صدور دانشنامه مقطع جدید منوط به ارائه لغو تعهد خدمت آموزش رایگان مقطع قبلی می‌باشد.

تبصره ۲: دانش‌آموختگانی که قصد ادامه تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی را دارند چنانچه درخواست تعویق تعهدات آموزش رایگان خود را تا زمان فراغت از تحصیل در مقطع بالاتر داشته باشد، موسسه می‌بایست با اخذ تعهد رسمی، ریزنمرات وی را به صورت محرمانه همراه با کپی تعهدنامه به دانشگاه آزاد اسلامی ارسال نماید.

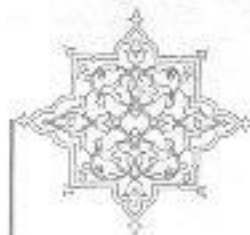
ماده ۶۵: دانشجویان دوره روزانه که به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی (دوره‌های غیرانتفاعی، پیام نور، علمی - کاربردی، شهریه پرداز) انتقال می‌یابند، می‌توانند تعهد خدمت خویش را تا پایان تحصیلات بدون تصفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان به تعویق بیاورند.

نم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزیر

بسمه تعالی

تاریخ:

شماره:

پیوست:

تبصره: دانشجویانی که از طریق تکمیل نمرات به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی، علوم پزشکی و دانشگاه فرهنگیان انتقال می‌یابند نیز می‌توانند تعهد خدمت خویش را تا پایان تحصیلات بدون تسفیه حساب با صندوق رفاه دانشجویان به تعویق بینانازند.

ماده ۶۶: ارسال تاییدیه تحصیلی (ریز نمرات تایید نشده و تصویر گواهی موقت پایان تحصیلات) برای دانش‌آموختگان به دانشگاه‌های مقاطع تحصیلی بالاتر به صورت محرمانه و با قید مدت تعهد خدمت و سهمیه منطقه پذیرفته شده و ذکر عبارات ذیل در متن نامه ارسالی "ریز نمرات نباید به صاحبش تسلیم شود" و "در صورت عدم نیاز به آن دانشگاه عودت گردد و ریز نمرات فوق منحصراً برای ارائه به آن دانشگاه و یا سازمان صادر شده و فاقد هر گونه ارزش دیگری از جمله ترجمه را دارا می‌باشد" صورت می‌پذیرد.

ماده ۶۷: ارسال تاییدیه تحصیلی برای دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی که مجدداً در همان مقطع و مقاطع پزشکی پذیرش می‌شوند، به صورت محرمانه و قید مدت تعهد خدمت آموزش رایگان بلامانع می‌باشد.

تبصره: در خصوص افراد فوق‌الذکر در صورت درخواست ریز نمرات و ارسال آن به دانشگاه جدید جهت معادل‌سازی و تطبیق واحد بایستی تقو تعهد خدمت آموزش رایگان صورت گیرد.

ه) سایر موارد

ماده ۶۸: هزینه‌های آموزش رایگان هر سال توسط سازمان اعلام می‌گردد.

ماده ۶۹: هزینه‌های محاسبه شده آموزش رایگان به شماره حسابی که توسط سازمان اعلام می‌گردد، بایستی واریز شود.

ماده ۷۰: ارائه درخواست جهت تقو تعهد خدمت آموزش رایگان از طریق سامانه سجاد سازمان توسط متقاضی صورت می‌گیرد و دانشگاه پس از بررسی و تایید درخواست، تقو تعهد افراد را تایید و چنانچه ارائه کل امور دانشجویان داخل نیز تقو تعهد متقاضی را تایید نماید، صدور مدارک با رعایت سایر مقررات بلامانع می‌باشد.

ماده ۷۱: گواهی نامه موقت تحصیلی کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در مدت اعتبارشان در کلیه نهادهای داخلی کشور معتبر بوده و دانش‌آموخته نیاز به ارائه هیچ‌گونه مدرکی اعم از گواهی یا دانشنامه ندارد.

ماده ۷۲: اخذ مدرک دیپلم از پذیرفته‌شدگان توسط موسسات به منظور اطلاع از سوابق آموزشی آنان می‌باشد. بر این اساس پس از فراغت از تحصیل در مقطع دانشگاهی، تحویل مدارک دیپلم و پیش‌دانشگاهی و ریز نمرات آن به دانش‌آموختگان (آقایان مشروط به انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم از آن) بلامانع می‌باشد.

تبصره: تحویل مدارک فوق به دانشجویان انصرافی و اخراجی مشروط به تقو تعهد خدمت آموزش رایگان است.

ماده ۷۳: موارد پیش‌بینی نشده در دستورالعمل فوق با استعلام موسسه مربوطه و اعلام نظر رئیس سازمان قابل بررسی است.

ماده ۷۴: این دستورالعمل در ۲۴ ماده، ۵۹ بند و ۳۱ تبصره در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا بوده و کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های قبلی مرتبط ملغی می‌گردد.

منصور غلامی

برسالتی

شماره: ۴۱/۳/۹۳۲۴۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۰

پوست: .....

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان امور دانشجویان

معاونت محترم آموزشی کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی

با سلام

احتراماً، پیرو ابلاغیه دستورالعمل جامع ایفای تعهد خدمت به شماره ۲۵۴۴۰۷ و مورخ ۹۶/۱۱/۰۲ و با توجه به سوالات دانشگاهها موارد زیر جهت استحضار اعلام می گردد:

شماره پیگیری

۶۶۷۴۶۳۵

- دستورالعمل فوق مربوط به دانشجویان در حال تحصیل، انصرافی، اخراجی و دانش آموختگان دارای تعهد خدمت آموزش رایگان و متقاضی لغو آن می باشد.

- این دستورالعمل در راستای ایجاد وحدت رویه و اجرای قوانین و مقررات بالادستی می باشد و هیچ قانونی و مقرراتی با توجه به اسناد مربوطه تغییر نکرده است.

- در زمان ثبت نام پذیرفته شدگان دوره های روزانه در مقاطع بالاتر، اصل گواهینامه موقت پایان تحصیلات مقطع قبلی تا زمان اتمام تحصیلات در دانشگاه مقطع بالاتر بایستی نگاهداری شود.

- مدت زمانی که دانش آموختگان فرصت دارند تا در بنگاههای کاربری ثبت نام نمایند **تأشش ماه** پس از تاریخ فراغت از تحصیل می باشد و ثبت نام در کاربری با داشتن اصل **گواهی نامه موقت پایان تحصیلات عکسدار و برای آقایان علاوه بر مورد فوق داشتن کارت پایان خدمت یا معافیت دائم نیز الزامی و ضروری** می باشد و هیچ مدرک دیگری غیر از موارد فوق (همانند ریزنمرات، گواهی دفاع از پایان نامه، معرفی نامه به نظام وظیفه و ...) به هیچ عنوان قابل قبول نخواهد بود.

- در خصوص بخش ج-۶- دستورالعمل مذکور نیز مجدداً به استحضار می رساند که ارسال تاییدیه تحصیلی بانضمام ریزنمرات جهت اطلاع مقطع بالاتر برای دانش آموختگان که قصد ادامه تحصیل در مقطع بالاتر دارند بدون انجام تعهد خدمت پلامانع می باشد(به جز دانشگاه آزاد اسلامی که بر اساس تبصره ۲ ماده ۶۴ بایستی صورت پذیرد).

نشانی: تهران، میدان فردوسی،
خیابان انقلاب اسلامی، خیابان شهید
موسوی قزوینی، پلاک ۲۷
کد پستی: ۱۵۸۱۹-۴۴۷۳۴
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵-۱۱۱۷
تلفن: ۹۶۶۶۴۰۰۰۰۹

وب سایت: www.saorg.ir
پست الکترونیک: info@saorg.ir

برسالتی

شماره: ۴۱/۳/۹۳۲۴۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۸/۲۰

پیوست:

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان امور دانشجویان

اما در خصوص دانشجویان انصرافی و اخراجی که قصد ادامه تحصیل در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وزارتین را دارند(به جز دانشگاه آزاد اسلامی) ارسال تاییدیه تحصیلی بدون ریزنمرات بلامانع می باشد و ارسال ریزنمرات رسمی چون در جهت تطبیق واحد صورت می گیرد بایستی بعد از لغو تعهد خدمت آموزش رایگان باشد، ولیکن در خصوص دانشگاه آزاد اسلامی کلبه دانشجویان انصرافی و اخراجی در صورت ادامه تحصیل در دانشگاه مذکور بایستی ایفای تعهد خدمت آموزش رایگان به صورت کامل انجام پذیرد.

شماره پیگیری

۶۶۷۴۶۳۵

- ارسال تاییدیه تحصیلی(بدون ریزنمرات) برای دانشجویان انصرافی، اخراجی که قصد تحصیل مجدد در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وزارتین دارند چه از طریق آزمون های رسمی سازمان سنجش آموزش کشور و یا از طریق سوابق تحصیلی از طریق سازمان فوق الذکر، بدون انجام تعهد خدمت آموزش رایگان بلامانع می باشد.

با آرزوی توفیق الهی
محمدرضا علم
سرپرست معاونت امور دانشجویان داخل

نشانی: تهران، میدان فروردیس،
خیابان انقلاب اسلامی، خیابان شهید
موسوی قزوینی، پلاک ۲۷
کد پستی: ۱۵۸۱۹-۴۴۷۳۴
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵-۱۱۱۷
تلفن: ۹۶۶۶۴۰۰۰۰۰۹

وبسایت: www.saorg.ir
پست الکترونیک: info@saorg.ir